

Virágért cserébe ingyenmunka?

Azért keresnek kevesebbet a nők munkahelyeken, mert a férfiakra nagyobb nyomás helyezkedik a hagyományos szerepfelfogás miatt? Vagy eleve, a családi helyzetből függetlenül több esélyük van az előrelépésre a férfiaknak? És milyen árat fizetnek ezért? Ezek az év többi napját alapjaiban meghatározó kérdések mind előkerültek a Védett Tér beszélgetéssorozat nőnap alkalmán.

Esélyek a mindennapokban, a munkahelyeken vagy éppen a családban - ezzel a felütéssel indult a nőnap alkalmából a II. kerületi Önkormányzat, a Friedrich Ebert Stiftung Budapest és az Átrium Színház közös szervezésében létrejött Védett Tér beszélgetéssorozat legújabb alkalma. Az online térben zajlott eseményen Veiszer Alinda moderálása mellett három, az élet különböző területéről érkezett megszólaló - Dr. Primecz Henriett, a Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanára, Dr. Víg Dávid, az Amnesty International Magyarország igazgatója és Mihályfi Balázs színész - osztotta meg ezzel kapcsolatos gondolatait.

Ma Magyarországon 11 százalékos a bérkülönbség a férfiak és a nők között, mondta el Víg Dávid. Az Amnesty International Magyarország (AI) igazgatója hozzátette, az lenne a nőnap jelentősége, hogy az év többi 364 napján is fontosak legyenek azok a szempontok, amelyek megteremtik a nők és férfiak közötti egyenlőséget. Azért az AI is "kedveskedett" ezen a napon a nőknek azzal, hogy elindította Egy Lépéssel Közelebb elnevezésű kampányát. Ennek keretében 50 ezer munkavállaló munkáltatója teszi nyilvánossá, hogy a szervezetükben mekkora a különbség a női és a férfi alkalmazottak keresete között. Természetesen nem azt kérték a kezdeményezéshez csatlakozó a cégektől és önkormányzatoktól - közte a Védett Tér egyik házigazdájától, a II. kerulettől -, hogy árulják el munkavállalóik keresetét, csak azt, hogy százalékos arányban kifejezve mutassák meg, mekkora a bérkülönbség a női és a férfi munkavállalók keresete között.

Víg Dávid elmondta, voltak olyanok munkáltatók, akik nemet mondtak a megkeresésükre, ami nem csak abból ered, hogy Magyarországon nagy óvatosság, szemérmeskedés övezi a kereseteket, hanem abból is, hogy sok helyen kizárólag férfiak ülnek a vezetésben. Az Amnesty igazgatója azzal érzékeltette a magyarországi bérkülönbségeket, hogy a nők az év utolsó két hónapjában "ingyenmunkát" végeznek, ha azt nézzük, hogy egységnyi fizetésért ők többet dolgoznak.

A bérkülönbségek fennmaradásának vannak technikai és kulturális okai egyaránt. Előbbiek között említette Dr. Primecz Henriett, a Corvinus egyetemi tanára azt, hogy az egyenlő béreket sehol sem szeretnék csökkentéssel elérni; így viszont a női munkavállalók bérének emeléséhez jelentős forrásokra lehet szükség. Példaként hozta Izland esetét, ahol törvényben garantálták a nők és férfiak közötti béregyenlőséget, azonban ennek gyakorlati megvalósítása jelentős akadályokba ütközött. A kulturális okok közül kiemelte, hogy egyáltalán nem mindegy, mennyire tartja fontosnak egy társadalom a hagyományos nemi szerepek szerinti feladatmegosztást. Míg Nyugat-Európában ehhez kevésbé ragaszkodnak az emberek, Kelet-Európában ez fontosabb és a legkonzervatívabb Bulgária mellett Magyarországon is a megkérdozettek 80 százaléka gondolja azt, hogy férfiak dolga a pénzkereset és a nőké pedig a család körüli teendők elvégzése. Ezzel szemben Svédországban az emberek 11 százaléka gondolkodik hasonlóan. Márpedig ha a társadalom azt gondolja, hogy a férfiaknak kell eltartaniuk a családjukat, emellett nagyobb a nemek közötti bérkülönbség. Pedig Víg Dávid

szerint Magyarországon pártszimpátiát felülíróan magas a támogatottsága a nők és férfiak közötti béregyenlőségnek.

Primecz Henriett arra a meglepő összefüggésre is rámutatott, hogy a hagyományos nemi szerepekhez való ragaszkodás összefügg a férfiak és nők várható élettartama közötti különbségekkel is. A világ leggazdagabb országai közé tartozik Norvégia és Japán is, azonban előbbiben 3 évvel magasabb a nők várható élettartama, míg a sokkal hagyományosabb gondolkodású ázsiai társadalomban 9 évvel élnek tovább a nők a férfiaknál.

A napi sorozatokat is ugyanazok a sztereotípiák mozgatják, amelyek a társadalomban is léteznek, de nem igazán reflektálnak ezekre a jelenségekre, jelentette ki Mihályfi Balázs, aki nemcsak szabadúszó színészként, hanem sorozatszereplőként is ismertté vált. Némileg pozitív példaként hozta fel, hogy nemrég az egyik kereskedelmi csatorna elővette a párkapcsolati erőszak témáját, mivel az éppen futó valóságshow-ban ilyen eset történt. Azonban ebben az esetben sem volt azonnal retorzió, hanem megpróbálták kibeszélni, körüljárni a problémát. A színész a "hagyományos" módon is megemlékezett a nőnapról: virággal kedveskedett Veiser Alindának, sőt, a zenés betétekkel színesített beszélgetés egyik szünetében meg is táncoltatta a moderátort.

A megszólalók egyetértettek abban is, hogy a nők és férfiak közötti otthoni munkamegosztás jóval kedvezőbb, mint korábban, és vannak e téren Magyarországnál rosszabb helyek; azonban alapjában véve arról van szó, hogy a magyar férfiak "beszállnak" a család körüli feladatokba - valójában tehát a gondoskodás fő felelősei a nők. Primecz Henriett elmondta, a magyar nőkkel ellentétben a francia hölgyek nem definiálják magukat elsősorban anyaként a gyermekszülés után sem. Míg Víg Dávid egy olyan történetet osztott meg, amelyben egy férfit szabályosan "kicsináltak" a kollégái, mert ő vállalta, hogy betegség esetén otthon marad gyermekével.

Primecz Henriett arról is beszélt, hogy megvizsgálták, milyen tartalommal bírnak a Magyarországon is elérhető családbarát, illetve legjobb munkahely címekkel. Azt látták, hogy az ilyen munkaadók hosszú ideig "csak" a kisgyermekes anyukáknak nyújtott kedvezményekre koncentráltak, az utóbbi időben terjedt el az, hogy más szempontokat is figyelembe vesznek. Valójában ugyanis a gyermekvállalás nem az egyetlen okozója a munkahelyi egyenlőtlenségeknek. Arra jutottak, ha kivesszük a gyermekvállalás hatását, akkor is sokkal gyorsabban halad előre egy férfi karrierje, mint egy nőnek: a férfiak sokkal előbb jutnak hozzá első előléptetésükhöz, és jóval több előrelépési lehetőségük van. Az egyetemi tanár felhozta saját szféráját is: ma Magyarországon az oktatók 70 százaléka nő, miközben az egyetemek vezetésében csak elvétve lehet megtalálni őket. Hasonló a helyzet a színházi világban is, ahol az igazgatók döntő többsége férfi, mondta el Mihályfi Balázs.

A Védett Tér rendezvénysorozat a II. kerületi Önkormányzat, a Friedrich Ebert Stiftung Budapest és az Átrium Színház közös szervezésében jött létre. A II. kerület – szolidáris kerületként – elkötelezett abban, hogy valódi, szemléletformáló és megoldásközpontú beszélgetéseknek teremtsen teret. Ezért döntött úgy 2020-ban Őrsi Gergely, hogy a magyar közéletben hiánypótlónak szánt, havonta jelentkező tematikus alkalmakon nemi szerepekről, családon belüli és munkahelyi visszaélésekről, mindenkit foglalkoztató élethelyzetekről legyen szó.